

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát
mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félre 6 ft, év-
negyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet
hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos gammaond sorért 1-ször
7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás
után 30 kr. bélyegdíj. — Hirdetések felvételnek:
Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László
könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-
utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstien és Vogler-
né (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Woll-
zeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent
Nyilattér: ezikkék:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szer-
kesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hir-
detési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, hely-
ben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Az európai polgárosultságot fe- nyegető veszély.

□ A párisi vandalizmus drámáját már már be-
vezgettnek tekinthetők és ime a legújabb tudósítások el-
lenkezőt jeleznek.

Az emberi művelődés ellen s a vad állatiasságba
vezető óriás mérvű lázadás vezérei, mint tudjuk nagyobb-
bára idegenek valának; a felett sem lehet kétkedni, hogy
eleinte a tüzet nemcsak a porosz-német diplomácia, ha-
nem a trónra visszavágyó bukott dynastiák ügynökei is
szították; hanem legutóbb a rajongás dühe birta a ha-
talmat s legfőbb vezérei az európai úgynevezett „Inter-
nationale“ soraiból kerültek ki, kik Párist nagyszerű
kiadásban dahomei királysággá változtatták.

Közelebről Jules Favre körlevele jelzé az „Inter-
nationale“ bűnrészességét; most pedig a bizonynyal jól
értésült „Times“ ad e részben megbízható felvilágosítá-
sokat.

E szerint az „Internationale“, melynek oroszán-
része volt Páris romba döntésében, 2.500.000 tagot szá-
mál Európaszerte.

Szövetségben állanak vele a feniek, mariannok és
más számtalan titkos társulat Európa minden részeiben,
így Orosz- és Lengyelországban is. A szövetség köz-
ponti bizottsága, melynek hatásköre Amerikára is kiter-
jed, Londonban székel; elnöke nincs, de 15 tagból és
egy főtitkárból áll. Minden ország egy-egy szövetségi
ágot képez; megvan mindeniknek központja, központi
hatósággal s megfelelő számú osztályokra van beren-
dezve. E központi bizottságok hetenként következőkről
tesznek jelentést Londonba: 1) a vidék politikai és ke-
resk. eseményeiről, 2) a tagok számának szaporodásá-
ról, 3) a pénzügyekről, 4) a nagyobb kereskedők neveit
beküldik, 5) a nagyobb földbirtokosok és tőzséreket
megnevezik, 6) a tartott gyűlések jegyzőkönyvi másola-
tát beküldik.

E bizottságok titkos utasítások szerint járnak el a
tagok felvételénél, kitaszításánál; a strikek rendezésére
is szabályaik vannak.

A mint Páris példája mutatja, ezek az emberek
mitől se riadnak vissza: polgártársaik életét, vagyonát,
századok művét, az emberi szorgalom és a lángész re-
mekeit egyaránt könnyű vérről áldozzák fel dühöknek,
mivel utópiáik elérhetésének útjában állanak; a XIX-ik
század eme vandáljai néhol azzal dicsekszenek, hogy
nemcsak a Londonnak, Berlinnek, stb. kell Páris sor-
sára jutni.

A szabadság álarcza alatt gyilkoló, rabló és rom-
boló eme törekvés, ha rajta állana, Pompeji sorsára jut-
tatná az egész európai civilizációt s vadakhoz illő orgiá-
kat tartana, ha a rendet és józan szabadságot szerető
népek milliói vállvetve nem vetnek áthágatlan gátakat e
dühös tulzók elébe.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Feladatott Pesten jun. 13. 12 óra — p. dében.

Érkezett Kolozsvárra jun. 13. 1 ó. 15 p. délután.

**Páris, jun. 12. Girardin átlépett
a legitimistákhoz. Chambord gróf ma-
gas államhivatali ígért neki. Du pa-
loup a legitimisták titkos hívének tar-
tatik.**

**Em s ben valóságos fejedelmi con-
gressus lesz; a császár meglátogatják a
német császár, a württembergi király,
a badeni és hessendarmstadti nagyher-
cegek.**

**Berlinbe a diadalmenetre Ga-
blenz küldetik fejedelmünk sajátkezü
levelével.**

Egyházi szervezet.

(I-ször. A községi szervezet.)

(Folytatás.)

Nem lehet mellőzni ezen törvénynek genesi-
sét, mert ennek kitéjét azon ismertetésben lehet
feltalálni, mely az erdélyi ev. ref. anyaszentegyház-
nak 1861-ki nyomtatott névkönyvében megjelent,
melyben az akkori közzsinat, a presbyteriális rend-
szert az egyházi főtanácsnak úgy ajánlotta be, mint
az egyházi községi szervezetnek és a protestáns
szabadságnak minta példányát, melyet az egyházi
főtanács 1861. július 28-án elfogadott, azon minta
példány pedig, melyből a közzsinat ezen szervezetet
kiszedte, nem egyéb, mint azon egyházközségi
octroyált rendszabály, melyet 1835-ben március
5-én akkor korlátlan hatalommal uralkodó porosz
király Frigyes Vilmos a westfalai és rajnamelléki
evangelicus községeknél adott, mely akkor a hiva-
taltos lapban megjelent, abból átfordítva az er-
délyi predikatori tár hetedik füzetébe, melyet 1835-
ben Salamon tanár szerkesztett, átvettett, (lásd ott

egész szövegét.) Da ha átolvassa és egybeveti az
ember azon westfalai szervezetét az erdélyi ev. ref.
egyházközség szervezetével, egyszerre át fogja látni,
hogy amaz szabadabb elvű ez utóbbinál, hogy ez
sokkal szűkebb marokkal osztotta a protestáns egy-
házi szabadságot, mint amaz; hogy az a visszaél-
ések ellen a választást jobban biztosította, mint emez.
Ugyanis azon pont, hogy a 200 számot meghaladó
községekben a tagok a pap választásába nem foly-
hatnak be, hanem azt csak a választó testületek
gyakorolhatják, szóról-szóra a westfalai szervezetből
van átvéve, de annyi különbséggel, hogy a westfa-
lai választó törvény titkos szavazást rendelt, mely-
ben tisztán ki van írva, hogy a választóköteles sza-
vazatát a választást vezető egyházi tisztek egyenesen
kezére adni köteles bezárt levélben, hogy a szavazatok
mentek legyenek minden idegen befolyástól; de az
erdélyi szervezet élő szóval, nyílt szavazást rendelt,
mely a hatalmas befolyás érdekeinek érvényesíthe-
tésére számított eszköz gyanánt használható; az
előbbi szerint a parochiában lakás már magában
jogot ad minden evangelicus hitsorsosnak a pap-
választásra s minden ebből folyó jogokra és köte-
lezettségekre, §. 1. de az utóbbi szerint a választási
jogokat csak azok élvezhetik, kik a pap és mestéri
fizetésben és az egyház minden terhei hordozásában
részt vesznek §. 1., az előbbi szerint a presbyterség
kötelezett hivatal, elannyira, hogy azok, kik
presbyterium tagjává választottak, nem vonhatják el
magukat ezen hivatal folytatásától helyes mentő ok
nélkül, melynek a 69 éven felül való kor, isme-
retes betegeskedés, oly foglalkozás, melylyel az
egyházból távollét van egybekötve; és a ki helyes
ok nélkül el nem fogadja a presbyteri köteleességet,
elveszti azon jogát, hogy azután a presbyterium
vagy község képviselő tagjává választathassék §. 9.,
de utóbbi szervezet a presbyterség elfogadására
hasonló kötelezettséget nem állított; végre a west-
falai szervezet a pap és az egyházi tisztek választá-
sában részesítette a parochiában lakó azon hono-
ratorokat is, kik egyébaránt nem tagjai az egyház-
nak, mely jogban az erdélyi szervezet őket, még a
nagyobb városokban, például Kolozsvárt sem ré-
szeltette, pedig a képviseleti alapon nyugvó polgári
alkotmány, Magyarhonban is a választási jogot a
censusra való tekintet nélkül a honoratoroknak, kik
hivatalban, tudományban, művészetben nyilvánuló
értelmiségek, megadta, mely igen is jogos és méltó-
nyos, mert ha szintén anyagi segedelemmel köz-
vetlen be nem is folynak az egyház fenntartására,
de tehetnek és igen is tesznek tudományilag, szel-
lemileg annyi szolgálatot, melyek a rendes tagok
által teljesített anyagi segédelmet felér, igen sok-
szor felülmúlják.

A westfalai szervezet, mint octroyált, a német
szövetségi államokban, melyekben a történelmi fej-
lődés az egyházak igazgatására a fejedelmet állította,
az ottani viszonyoknak megfelelt, mert a porosz
államban 1831-ben a városi és falusi községek
számukra hasonlólag octroyált akkori szervezettel,
egy forrásból került ki, egykorú és hasonló öntetű,*
mely szerint a városi tanácsosok, a városi választó-
tettek testülete által, (Stadtverordneten) a falusi
községek előjárói a községi választott testülete
által, (Gemeinde-verordneten) a városi és községi
választott testületek tagjai pedig a választásra joga-
sult minden polgárok szavazatának többsége által
választatnak és pedig úgy, hogy három ezer lakos-
nál kevesebbet számláló falukban és városokban a
községeket választott testülete három negyed része,
a három ezer népességet túl haladóknak pedig fele
része a földbirtokokhoz van kötve, a többi része lehet
a polgárok oly elemeiből, kik ipart, kereskedést,
üzletet folytatnak; tehát alapja nem képviseleti,
mely az egyéni jogok kifolyása és nincs kötve
semmi rendi érdekekhez, — de ez az ettől különböző
erdélyi viszonyoknak meg nem felel, Erdélynek sem
előbbi rendi, sem újabb képviseleti alkotmányával
nem egybehangzó, és bár ha az erdélyi ev. ref.
egyház törvényhozó testében nyerte életét, nem
szüleménye az összes nép akaratának, mert oly
törvényhozó gyűlés alkotta, mely nem volt a kép-
viselet elvei szerint összeállítva, alkotott oly
időben, midőn a Schmerling korszak alatt a polgári
absolut hatalom alkotmányos ruhát viselt, s ez
okokból Erdélyben, hol a pap választásra minden
tagja az egyháznak a Gelei Canon alapján a pro-
testáns szabadság megalakulása óta jogosultsággal
birt és folytonos élvezetében volt, valamint az ősi
szabadságot romboló hatású retrograd intézmény
gyanánt jelent meg, ugy a mai időben, midőn pol-
gári alkotmánya is a képviseleti alapon áll, s ez

* Lásd Pölitz Staatswissenschaft.

okból semmi akadály többé ellent nem áll, hogy
protestáns egyházi szervezete is azon alpra fektet-
sék, többé meg nem hagyható, és pedig annál ke-
vésebb, mert a protestantizmusnak feladata az, hogy
önkormányzati jogát, mint függetlenségének föltéte-
lét biztosítsa; községi szervezetét, mely mintája az
az egyházi társadalom életének, talpköve az anya-
szentegyház alkotmányának, gyökere az egyház
szellemi és erkölcsi életének, a képviselet kifejezett
elvének megfelelőleg átdöntsük, az összes szervez-
kedéssel összehangzásba hozza.

Ezen hírneves községi szervezetnek forrását
kötelesség volt kimutatni, hogy legyen köztudatban,
miként az ezer éves polgári alkotmánynyal bíró
Erdélyben — melynek fejedelméi a protestáns szabad-
ságot a történelem szerint annyi áldozatot hozták;
melynek kebelében a protestánsok annyi és oly
nyugalmas vallásszabadságot élveztek és oly sza-
badelvű institutiokat mutathattak fel, melyhez ha-
sonlólt Európa bár legmiveltebb államaiban is alig
lehet feltalálni — az ev. ref. egyház kebelében sike-
rült kivinni, hogy a papválasztás két századot túlha-
ladó élvezetétől városokban épen a miveltebb
osztály rekesztessék el, és annak helyébe az ön-
kényuralom országából a papi érdeknek gyümölcsöt
hozó növény ültetessék. Ámde már is lehetett
észrevenni, hogy nem öntözvén gyökerét a választá-
si szabadság élvezetében felnőtt erdélyi protestáns
tagok, száradásnak indult és bizton kell számítani
arra, hogy ha törvényhozói ítéltséggel ki nem pusztí-
tattik, fennállva gyökerében fog elszáradni, kese-
rűsgökre azoknak, kik ültetésére befolyást gya-
koroltak. (Folyt. köv.) t.

Uj osztrák program.

A reichsrath képviselőházának alelnöke dr. Vidu-
lich Schuzelka „Reformájában“ egy „javaslatot“ tesz közzé,
„az államjogi kiegyezkedésnek alkotmányos után való
létrehozatalára, mely több oldalról mint a „ministerium
programja“ jelöltetik meg, és valóban nagyon sok ha-
sonlatosság van ezen javaslat s azon szándékok közt,
melyek Hohenwartnak tulajdonítottak.

Vidulich javaslatára szerint, „miután ez óhajtott ki-
egyezkedés, az alkotmányos alap mellőzése nélkül, a
reichsrath jelenlegi képviselőházával nem ígér célhoz
vezető eredményt, az illető actió a landtagokba lenne át-
helyezendő s ott megkezdendő.“

„Az államelőirányzat letárgyalása után a reichs-
rath egyszeren elnapolando, és pedig a végül, hogy
azon esetre, ha a kérdések üdvös megoldása a landta-
goknál elhúzódna, a reichsrath ismétli behívása körül,
a jövő évi budget tárgyalását illetőleg, nehézség ne tá-
madjon, miáltal a trónbeszéd és a fölrírti válasz elesne.“

„Az azonnal egybehívandó landtagoknak két elő-
terjesztés nyújtandó be: a) a landtagválasztások reform-
ja mindazon királyságok és tartományokra vonatkozólag,
hol ez szükségesnek látszanék; b) egy törvényjavaslat
azon eljárás szabályozására, mely szerint a landtagok a
tartományi ügyrend 19-ik §-a által rendelkezésre álló
jogokat ténylegesen gyakorolhatnák.

Hogy a landtagok illető határozataiban lehetőleg
egyformaság éressék el, a kormány a b) alatt emli-
tett tvjavaslat gyanánt vagy azon kormányelőterjesztést
kellene benyújtania, melyet a főnálló alkotmány meg-
változtatását illetőleg a reichsrathnak szándékolt benyuj-
tani, vagy legalább azon jelentékenyebb engedményeket
kellene abban letennie, melyeket a landtagoknak adni
hajlandó. A fönemlített két kormányjavaslatnak a land-
tagok részéről elfogadása után — mi esetlegesen fölsoz-
latás s új választások elrendelése nélkül nem történhetik
meg — úgy az összes landtagok, mint a reichsrath kép-
viselőháza fölsozlatandó, és előbbieket a szentesített új
landtag-választási törvény alapján ismét egybehívandók,
hogy a képviselőket a képviselőház számára megválasz-
tás és a reformjavaslatokat a reichsrathban formulázzák.

Vidulich hiszi, hogy ily előzmények után az „ál-
lamjogi oppositio“ sem fog vonatkozni bemenni a reichs-
rathba. S ha így az ut nyitva áll az egyezkedésre, akkor
a méltányos megoldás is be fog következni nemcsak a
Ezek után Vidulich egy — a főnálló kormány meg-
változtatására vonatkozó törvényjavaslatot tesz közzé,
mely annak idején a reichsrath elő volna terjesztendő.

Az 1. §. szerint a képviselőház 315 tagból állana
(eddig 203-ból állt); ehez képest Csehország küldene
81 (eddig 54) képviselőt, Galícia Lodomeriával és
Krakkóval 57 (eddig 38) képviselőt, alsó és felső Ausz-
ria küldene összesen 48 (küldött eddig 28) képviselőt
és így tovább. A reichsrath-választások, mindaddig a
landtagokban történének.

A landtagoknak nyújtandó jogok majduen ugyan-
azonosak a Hohenwart benyújtott s elvetett alkotmány-
javaslatában foglaltakkal, nem különben van Vidulich
javaslatában Hohenwart galicizai előterjesztése is.

Csehország, Galícia, Lodomeria és Krakkóval
külön-külön egy minister által lesznek képviselve a ko-
rona tanácsában. . . . Ez, rövid kivonatban, a kép-
viselőház alelnökének „kiegyezkedési javaslata“, mely
nagyon hasonlít Hohenwart, alkotmány-előterjesztéséhez.“

Francia állapottok.

A commune emberei ellen indítandó per még egy
pár napra elhalasztott. Versaillesi és brüsseli lapok
egyértelmű tudósítása szerint ezen halasztás oka abban
fekszik, hogy a központi bizottság tagja Assy igen fo-
tos leleplezéseket tett s kilátásba helyezett, hogy tenni
fog ezután is.

A francia nemzetgyűlés jun. 8-ki ülése nemcsak
Thiers beszéde által nyert fontosságot, hanem a pótvá-
lasztásoknak jul. 2-ra való kitűzése által is. Százitzen-
három üres helyet kell betölteni; a Párisban fogantat-
veendő választások száma huszonegyre rug. Csak ezen
választások után lehetünk tisztában a különböző pártok
erejéről. A dolgok jelen állapotában a legitimisták azt
állítják, hogy ok 220—240 szavazattal rendelkeznek;
míg az orleanisták mennyire-földre esküdöznek, hogy
Chambord gróf nem számíthat többre 110—120 szava-
zatnál. Ugyanannyire becsülik az orleanisták a republi-
kánusok számát, míg a magokét 350-re teszik. Ez talán
egy kicsit mégis sok!

Ha Thiers eddig tett nyilatkozataihoz hű marad s
nemcsak szóval lesz republikánus, akkor bizton lehet
remélni, hogy az új választások tulayomó része a re-
publikánusok soraik fogja növelni.

Bécs, június 10.

A bir. tanács a pénzügyi bizottmányba Plener
helyébe Dumbát választotta. A budget feletti részletes
viták folytatában az oktatás- és cultusügyi kiadások tár-
gyaltattak. Az egyház viszonyainak szabályozása végetti
előterjesztmény sürgetésére vonatkozó indítvány — mi-
után az előadó Glaser a jelenlegi iskolai törvényeket
védelmezé — elfogadtatott. Danilo indítványa, hogy Dal-
matia kath. egyházi alapja emeltesse fel, elvetetett.
Czerkaski indítványa, mely az egyházi javak bérbe-
adása vagy eladása tárgyában beadott határozati javas-
latot ellenzi, — nem fogadtatott el. A linzi püspök elleni
határozatai javaslat heves vitát kellett, végül az indítvány
elfogadtatott. A cultus-budget összes tételei és az okta-
tásai egy részt — a rájuk vonatkozó indítványokkal
— a bizottság javaslata szerint fogadtattak el. Az ülés
kezdetén a kereskedelmi minister a földbirtok commas-
satiója végetti interpellatióra válaszolva azt mondá, hogy
e tekintetben már 1869. óta folynak a munkálatok;
azonban nehézségek keletkeztek a birodalmi és tarto-
mányi törvényhozáskor illetékesége tekintetében; de mi-
helyt a munkálatok be lesznek végezve, az előterjesztés
azonnal meg fog tétetni.

Bukurest.

— A kamarákat megnyitó fejedelmi beszéd min-
denek előtt ajánlja a lebegő adósság törlesztéséről szóló
törvény megszavazását. Figyelmeztet az 1871-beli köl-
tségvetésben javasolt megtakarításokra. A kamara elé
adandó törvényjavaslatok: a községek rendezéséről; a
magyar-osztrák és moldva-oláh vasutak összekapcsolá-
sáról; a katonaság új szervezetről; a bírák elmozdít-
hatlanságáról; stb. A megnyitó beszéd ígéri, hogy a
vasuti differenciák erőlyesen elintéztetnek. A fejedelem
reméli, hogy a kamarák támogatni fogják minden ere-
jükből a súlyos munka bevégezésénél; ő — ugymond —
„minden áldozatra kész, hogy betölthesse azon magas
missiót, a melyet a nemzet ruházott reá.“

„Vannak a nemzetek életében korszakok — így
kiált fel Károly — midőn a gondviselés törvénye teljes
valóságában jelentkezik. Romániának is meg van a maga
végzete! Isten oltalmazza, s valamint eddig, úgy ezután
is meg fogja védeni. Nehéz megpróbáltatásokat állottunk
ki mindnyájan, de a küzdelem megedzett; a tapasztalás
felvilágosított, s a dolgokat és embereket jobban megis-
merve: biztosan fog járni a haladás útján. Az egész
nemzet kifáradva azon meddő küzdelemben, melyet éve-
ken át folytatott, s melyek politikai lételet is fenyegeték,
mint egy ember állt fel, s kormányom felhívására itelt.“
Őnök jelenléte senator és képviselő urak! „azt bizonyítja“,
hogy az ország elhatározta boldogulását a rendben és
állandóban keresni; mert az igazság törvényeit nem
lehet büstetlenül áthágni, s a társadalom alapelveit se
lehet borzasztó következmények nélkül megsérteni.
„Erősítsük meg tehát a jelet, hogy jövőnket biztosít-
hassuk!“

A kormányomba vetett bizalom mindenütt mutat-
kozó jelei; az általános nyugalom és mindenféle tapasz-
talt szívélyes elfogadtatásom meggyőzte engem arról,
hogy az ország a legnagyobb mérvben conservatív; hogy
a mult tanulságai használtak, s hogy minden rendzava-
rás általános visszatetszést szülne és korlátai közé szo-
rítatnék, mielőtt még a törvény közbe lépne. A külvil-

szonyok ürvendései; a porta, a kezeskedő nagyhatalmak rokonszenven kísérik a román ügyek jelen menetét. „A szerződés hű megtartása által, s a rendet fenntartva jogainkat mindenek tisztelni fogják.”

Uraim! senatorok és képviselők!
„Önökől függ Románia gyarapodására új korszakot nyitni meg. Mindnyájuk támogatását igénylem annak eszközésére, hogy igazság, erkölcsiség és szabadság uralkodjék ez országban. A valódi szabadság, mely a népeket felvilágosítja, boldoggá teszi és nem a féktelenség és fejtelenség, melyek örvénybe döntik. Kötelem nélkül nincs jog! rend nélkül nincs szabadság!”
„Meg vagyok győződve — így végzé a fejedelem — hogy önök át meg át vannak hatva ez igazságoktól, s mint az ország hű képviselői megértendik annak szavát, s az önkbe vetett bizalomnak meg fognak felelni. Az ország fenn akar állani s haladni. Isten áldja meg munkálkodásukat.”

A fejedelem eme beszédét, melyben nem egy keserű igazságot hangsúlyozott, a melyek szintugy ítéletet mondtak a vörökre — kamara és karzatok szűnni nem akaró éljenzéssel fogadták.

Most, midőn az emberi szellem rohamos fejlődésének áramlatai hozzánk is elhatottak, s a folyton tökéletesedő társadalmi viszonyok az egyéntől testi és lelki erőinek teljes kiképzését igényelik, mindinkább érezhetőbbé válik az olyan tanintézetek szüksége, melyekben a mindkét nomen levő nemzedék magának a szükséges műveltséget megszerezheti.

Miután megyénkben a kor igényeinek alkalmazott több községi iskola működését már megkezdette, s még több alakulóban van, Petrosényben egy polgári iskola szervezése munkába vétetett, Déván 7 tanárral az állami fitanitéképződe javában működik, s egy alrealskola felállítására a megye érdemes bizottmányának nagylelkű áldozatkészsége folytán a magas kormány által biztos kiállításba helyezett, bizton azt állíthatjuk, hogy ügyeink első — neveléséről egyelőre kellőleg gondoskodva van. — Annnyival kevésbé mondhatjuk el ezt leányainkról. Pedig nem tökéletesen egyenértékű tényezője-e társadalmunknak nemünk? s ha a férfinem haladásával lépést nem tartunk, vajon megfelelhetünk-e honleányi és családanjai hivatásunknak azon mértékben, mint nemes rendeltetésünk azt tőlünk megköveteli? S föltéve, hogy művelődésünk további elhanyagolása a fiak haladását károsan nem is akadályozná, egy a műveltségben magasabb fokra emelkedett férfinemzedék mellett nem fogunk-e mi már közelebből odáig törpülni, hogy eddigi jelentőségünket teljesen elvesztve, áldásos befolyásunk megszűnjék a csöndes családi és a közéletre egyiránt, a mi pedig legdrágább kincsünket, eddigi büszkségünk összességét képezze?

Vádoljanak bár gondatlan könnyelműséggel benünket nemünknek ellenségei, hölgyeink, erősen meg vagyok győződve afelől, hogy önök velem együtt számtalanszor föltették magoknak ezen aggasztó kérdéseket, s

szorongatott lelkeknek legfőbb gondja volt ezen égető szükségén segíteni. Meg vagyok győződve, hogy önök minden áldozatra készek, mi által leányaink számára dicső emlékü és anyáink magas erényeit biztosítani képesek leszünk. S hogy ezt tehetjük, erőnk hű tulbecsülése nélkül, erősen hiszem, ha meggondolom, hogy a mit egyesek is megközelítőleg elérni képesek, egyesült erővel mennyivel könnyebb azt létesíteni.

Nem azért, mintha a kezdeményezés érdemét akar-nám megszerezni magamnak, hanem mivel a sebesen haladó idő nem vár, míg az illetékesebbek valamelyikének szerénysege neki bátorodik, teljes tisztelettel fölkérem önöket, szeretett hölgyeim! kik forrón szeretett hazánknak leányaink okserü nevelésben foglalt üdvét honleányi nemes szívökön viselik, szíveskedjenek folyó évi jun. 14-én délután Dévára befáradni tanácskozándók afelett: miképpen kellenék nagy célunk megvalósítására csekély erőnköt egyesíteni? Föl tehát szeretett kedves társaim! állítsunk iskolát, hasonlót ahhoz, melyet férjeink buzgalma fiaink számára létesített! Mutassuk meg, hogy nemes törekvésekben velük versenyezni tudunk s akarunk is, s ha ők a művelődés fejlesztését tűzték ki hivatásukul, mi abban velük teljes mértékben osztotni kívánunk. A jelszó: „szakavatott vezetés mellett teljesen felszerelt! nőnevelő intézet!” Éljen a haladás! Előre!!!

Leendő összejövetelünk célja a szükséges nőnevelőintézet létesítésének módozataira vonatkozó eszmék kicserélése, megvitatása s esetleg egy hunyadmegyei nőegylet megalakítása.

Melyek után midőn a nagy ügy érdekében becses támogatás... okvetellen számítanék, fogad... honleányi üdvözlét.

Déva, 1871. május 24-én.

Barcsay Lászlóné

b. Bruckenthal Antonianak m. k.

UJDONSÁGOK.

Előfizetést nyitunk a „Kol. Közlöny”-re: félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt o. é.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak fél éves és évnegyedes előfizetéseiket június 20-ig megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Az országos honvédségélyző egylethez beadott 5430 segélyezési nyugdíj kérés; ebből segélyezési határozattal ellátott 1491, előjegyzékbe vétett 1655, pótlendő 497, elutasítandó 1115. Elintézetlenül maradt elkésés miatt 180, felszereletlen 74; felszerelés végett a törvényhatóságnak visszaadott 108. Az egylet vagyona készpénzben és kötvényekben 182,923 frt 38 kr. Az 1871-re biztosított jövedelem 11,516 frt, ha az ezen időre eső követelések bejőnek 1040 frttal több. Az egylet állandó tőkéje összesen 152,700 frt állampapírokban, 31,000 frt kötvényekben.

A kibocsátott aláírási ivenek (538) még csak fele került be. Az ő felsége által engedélyezett államsorsjáték jövedelméből remél az egylet 200,000 frt o. é. A nyugdíjak még júniusban folyóvá tételnek. A megállapodás szerint kapnak a főtisztek vagy özvegyeik: ezredes 441 frt, alezredes 357 frt, őrnagy 315 frt, százados 264 frt, főhadnagy 242 frt, hadnagy 237 frt o. é. nyugdíjt; — az altisztek és közkatonák illetőleg özvegyeik: őrmester 15 krt, káplár vagy őrvezető 8 krt, közhar-czos 5 krt o. é. napjára. A fizetéseket az illető m. kir. adóhivatalok teljesítendik.

— **Horváth Boldizsár** Badenből bucsulevelet intézett Csemeghi miniszteri tanácsoshoz. A bucsusorokat 11-én olvasták fel az igazságügyi miniszterium hivatalnokai előtt, kik elhatározták, hogy ha a volt miniszter visszatér, küldöttségileg bucsuzandnak el tőle s fölkéri, hogy fogadjon el emlékül egy albumot, melyet az igazságügyi miniszterium tagjainak arczképéből állítanak össze.

— **Bittó István** igazságügyi miniszter Bécsbe utazott, hogy letegye ő felsége kezébe a hivatalos esküt.

— **A n.-szebeni g. n. e. érsekség** az 1871-re készült berendezési terv szerint következő főesperes-ségekből álland: a n.-szebeni 28 egyház 25,510 lélek; a szelistei 15 egyház 21,304 lélek; a szászsebesi 29 egyház 28,605 lélek; a szerdahelyi 23 egyház 24,373 lélek; a szászvárosi 34 egyház 23,719 lélek; a hátszegi 69 egyház 31,979 lélek; a dévai 69 egyház 26,095 lélek; az ilzei 70 egyház 33,272 lélekkel.

— **Több erdélyi szász politikai egyület** akart volna Bécsben alakítani; hanem értesítve adatott, hogy ők ott „külföldiek”-nek tekintetnek, s mint ilyenek politikai egyület nem képezhetnek. E szerint kell tehát Schmidt Konrádnak és társainak a megerősítés végett beadott alapszabályokat módosítani. Ugy kéz alatt azonban nemcsak a hírlapi cikkek, de egyéb politikai kérdésekkel is foglalkozandának a modern Zabanius Jánosok.

— **Országos csendbiztosi gyűlés.** A „Közrendészeti Lap”-ban olvassuk, hogy az ország több kitűnő csendbiztosa Pesten országos csendbiztosi gyűlést szándékozik tartani, a mi e hó végén, vagy a jövő hó elején létesülne. Feladata lenne a gyűlekezetnek: az országos csend- és rendőrség szervezete végett a viszonynak megfelelő javaslatot dolgozni ki, s azt a belügyminister ur elé terjeszteni. — Üdvös gondolat. Sikert kívánunk az összejövetelnek.

— **A kisdődövödi kert** javára hétfőn rendezett színelőadás: „Forestier Pál” szintén gyér közönség előtt folyt le s a jótékony célznak csak 20 frtot jövedelmezett.

— **Az Olt** a folytonos esőzés folytán megáradt, s nagy pusztításokat viz véghez.

— **A távirásztati tanfolyamból** ismét véget ért egy május 26-án. Ennek 150 hallgatója volt. Legnagyobb része már szétment állomásokra.

— **Pannonhalmán** az „Arch. Értesítő” szerint a templomfalakat a vakolatlól megtisztítván, a sekrestye

ajtó mellett, északi oldalon, régi románkori kapuzatra akadtak, melyen jobbra-balra három oszlopfés és vállkő látható. Ugyszintén találtak a hajó egyik északi pillére alatt egy 3 láb hosszú, 18 hüv. átmérőjű oszlopot; de ezt kivenni nem lehetett, mert a pillér rajta áll. Ez valószínűleg még Sz.-István korából való, valamint azt tartják, hogy a nevezett kapuzat valószínűleg a Pannonhalmán északra állott királyi palotához való bejárás volt. Annnyiféle korszakból való építés fordul itt összevissza elő, hogy e templom magán, hazánk egész műtörténetét lehet tanulmányozni! A restauráció örvendetesen halad, — a szentély festményeit Storno elvégezte, a nagyszentély ablak Sz.-Márton püspökkel, Storno rajza szerint be van állítva, a falak és oszlopok régi diszükben tündökölnek és a rendnek azon elégtétele van, hogy hazai művelődésünk emelésében nem épen utolsó helye foglal el.

— **Holdmező-Vásárhelyről**, Kristó Mihály ottani előkelő gazda vezetése mellett folyamodást adtak be egy nyolcezer holdas alföldi kincstári pusztának örök áron megvehetése, s ott egy új község alapíthatása végett.

— **A pesti nemzeti színház** helsejét ismét átkitják a színpadok alatt. Az emeletet sorát ugyanis egygyel megtoldják, a jelen karzatot páholyok számára rendezik be, s az ily módon nyert új emeletet kényelmes ülőhelyekkel látják el.

— **Csetneken**, Gömörmegyében kir. távirdai mellékállomás korlátolt nappali szolgálattal nyitott meg.

— **Schey Fülöp** lovag 10,000 frtot adott a pesti nemzeti színház vízvezetékének költségére.

— **A hivatalos lap** június 11-ki száma közli a tengeri kereskedelmi hajók közbözéséről szóló törvény-czikik végrehajtását szabályozó rendeletet.

— **A franciaia földmívelési és kereskedelmi miniszter** arról értesült, hogy bizonyos egyének, kik magukat a kormány meghatalmazottjainak állítják, különösen Magyarországon a franciaia állam számára gabonát és egyéb élelmiszereket iparkodnak vásárolni. Miután a köztársasági kormány részéről ily vételekre senkinek felhatalmazás nem adatott, a franciaia miniszter szükségesnek látta eme családságra az érdekelt közönséget a „Journal Officiel”-ben figyelmeztetni.

— **A m. kir. államvasutak igazgatósága** tudtul adja, hogy a miskolc-bánrévi vasútvonal f. hó 13-án nyitattik meg. A miskolci állomáson egyelőre csak menetjegyek adatnak ki; valamint csak podgyász- és gyorszállítvány vételek fel. A teherkezelés a tiszavidéki vasut pályaudvarán eszközöltetik.

Távíratok tudósítás a bécsi börzéről.

Jun. 12-ről: 5% Metalliques 59.—. 5% Nemzeti kölcsön 68.85. 1860-diki állammkölcsön 99.25. Bank-részvények 793. Hitelrészvények 188.40. London 124.—. Ezüst 122.—. Cs. kir. arany 5.88 3/4. Napoleon-dor 9.75.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 80.25. Temesi 77.75. Erdélyi 76.75. Horv.-Slavon 85.75.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

BORSZÉK!

fürdő idény f. év június 15-én megkezdődik.

A + 5° 7° R. hideg — szénsavas vas fürdők, — vegytani tulajdonságainál, bájos regényes vidék, és balzsamos üde, légmérsékleténél fogva, az europai contingensen eddig ősmert, — s maga nemébe legnevezetesebb fürdői közt első helyén állanak.

Biztos sikerrel használtatnak — különösen az **emésztési, — húgy és ivár szervek takarainál, — vér és vér rendszer kór állapotaiiban, — hiányos vérképzés, sápkór, női és minden-nemű idegrendszer, ifjúkorban létre jött első foknyi hátgerincez sorvadásban, valamint a hosszús kórok után, minden egyes esetekben, üdítő és regeneráló hatással bírnak.**

Gyógyeszközüln szolgálnak a legjobb karban álló három, — s mult évben még hárommal szaporodott, s mint két nemnek külön tükörrel és zuhanyal ujonan felállított, s kényelemnek szolgáló berendezéssel ellátott hideg fürdők; — azon-kivül az ujonan felépült zuhany, részint ásvány — részint édes vízzel táplálva, — ugy a gőzgép által melegített horgony kádfürdők, orvosi rendelet folytán használatra készen állnak.

Ugy egyesek, mint a két tulajdonos község részéről kényelmes s jól bebutorozott egészséges lakások állanak jutá-nyos árért rendelkezésre.

Az egész idény alatt helyben gyógytár, távirda és posta hivatal.

Folyó évi fürdő idény alatt a fürdő orvosi teendőket és rendelvényeket, a már mult év előtti idény alatt is sikeresen működött s gyakorlott orvostudor tks. Wizinger Károly ur fogja végezni, ki a fürdőt illető szakmájába tartozó értesítésének is megkeresésre június 15-ig Gy.-Szárhelyen, azontul Borszéken kézséggel végzend.

Jó és izletes étkekről, két vendéglős gondoskodik, a fürdő bizottmány által meghatározott mérsékelt árak szerint.

Ezenkívül a kiterjesztett s jó karban tartott sétányok, olvasó termék, zongora és teke szobák, — táncz terem és Erdélynek leghiresebb zenekara (Salamon Kolozsvárról) ez idény alatt is üdítőleg fognak a lábadozó kedélyek egészség siker-dus felujítására s megedzésére működni.

A közlekedés Pestről Kolozsvárig vaspályán, Brassóból Szt.-Miklósig posta köcsin, onnan Borszékeig magán fogatokon történik.

Borszéken, 1871. május 26-an.

A fürdői felügyelőség.